

En Xavier de Can Llorenç, s'ha Jubilat

En Xavier Bonadona i Bosch va néixer el 10 d'Abril de 1923 al Carrer del Sac de la Plaça de l'Oli de Girona. Va néixer a Girona perquè va coincidir que els seus pares van montar-hi un negoci que no els hi va anar bé: una botiga de Comestibles, però el seu pare no va deixar mai l'ofici de terrissaire.

Els seus pares es deien Llorenç i Maria i van tenir 9 fills dels quals en van sobreviure quatre: dos nois i dues noies.

A Quart viuen a Can Llorenç. En Xavier es va casar als 39 anys amb la Maria Ferrer.

De petit no va anar gaire a estudi. En Xavier ha fet tota la vida de terrissaire però ara s'ha jubilat i viu a Banyoles. Als matins, però encara ajuda al seu germà de Quart.

• **Els seus avantpassats també havien sigut terrissaires?**

Sí. Jo tinc dades de casa, tinc la llicència d'escopeta més vella d'Espanya que diu: Fortunat Bonadona, terrisser de Quart, del 1815. O sigui que el meu pare, l'avi, el besavi.. tots eren terrissers.

• **Ha estat difícil deixar de treballar després d'haver-ho fet durant tota la vida?**

No, perquè ja ho necessitava. He treballat molts anys, jo. Ara ja toca que puguis fer una mica de vida per tu, un descans. Sí que dol plegar, però com que als matins faig una col.lecció de peces negres des de fa uns mesos, la tarda passa volant. Tots els matins vaig a treballar però a la tarda m'agrada fer festa. Vaig a fer el cafè amb els avis, a jugar al canari... també s'ha de passar bé, no només treballar.

Ara quasibé no hauria de fer res més. Però m'agrada fer el tradicional amb caràcter de què la gent pugui conèixer Quart, sàpiguen Quart on és. Més que per apreciació a l'ofici ho faig perquè les peces no es perdin, que hi hagi algú que les faci. I per hobby també, sinó què faria! Els que hem lluitat tota la vida ens agrada treballar perquè sense fer res ens morírem.

El sr. X. Bonadona amb una gerra, una peça de les més difícils de trobar.

• **Vostè tenia un forn molt vell amb el que ha treballat tota la vida. Qui el va fer?**

Em sembla que el va fer un tal Llorenç Bonadona i Plans, el meu besavi o passat, no ho sé. Aquest forn va ser construït l'any 1852. I l'he tirat a terra jo al 1989. És clar que això no s'hauria d'haver tirat a terra, eh?. Això per descomtat, perquè les coses ben meditàdes i amb temps.. Aquest forn s'havia d'haver guardat com a museu. Però això ja havia de ser amb col.laboració de l'Ajuntament. Jo no n'havia parlat mai però al ser al centre del poble sempre produeix pols i de tot i allà tampoc m'ho haguessin admès.

El que em va fotre un escàndol va ser el Mossèn de Quart que em va dir que no l'havia d'haver tirat mai a terra. Això és el mateix com ara aquests forns de coure olles i cassoles de Quart. Només n'hi ha un i aquest el tirarà a terra qualsevol estona perquè fa nosa. El té en Pere Mateu. Em penso que és l'únic que hi ha a Quart. Aquest forn el dia que li faci nosa el tirarà a terra i serà una llàstima.

El meu forn era molt vell. Era una xatarra però servia. Però ja estava quasi completament desfet i només de tocar-lo va caure a terra com un joc de cartes.

S'aguantava ben bé... no sé per què. Només era pols, ja estava completament estabellat. Feia 145 anys que anava. Sempre el mateix forn, sempre la mateixa família. Els vaig haver de treure, m'hi vaig veure obligat perquè no trobaves ningú per ajudar-te. Però també eren molts anys i les parets encara eren les mateixes. La fogaina encara hi és, que és molt bonica, però va quedar tapada.

• **Era molt difícil trobar gent per treballar-hi?**

Sí. Feia 30 hores de foc sol i no trobaves a ningú ni pagant ni sense pagar. És pesat, era molt pesat. I com que el forn era massa vell també s'havia de canviar Però per canviar-lo i posar un forn de fuel, com que era a dins al poble era impossible. A més la inversió que s'havia de fer era de 6.000.000 de pessetes, i ara a 65 anys havia de fer una inversió com aquesta?

Si hagués tingut continuïtat sí, tot i que es perd l'encant de ser terrisser perquè passes a un altre ofici. Passes d'una pura artesania a una altra manera de ser més modern. Perd la part d'artesania, allò tradicional. Queda ben poca cosa de tradicional perquè en aquests sistemes és impossible de poder coure amb llenya.